

3. Булгаков С.Н. Реконструкция жилых домов первых массовых серий и малоэтажной жилой застройки. – М.: Издательство «АБАК», 1998. – 248 с.
4. Гусаров В.М. Теория статистики: Уч. пособие для вузов. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 247 с.
5. Жербін М.М., Большаков В.І. Нова концепція реконструкції та модернізації існуючих житлових будинків // Будівництво України. – 1998. – № 2. – С. 19-23.
6. Кирнос В.М. Научно-методологические основы организационно-технологического регулирования продолжительности и стоимости реконструкции промышленных предприятий: Дис. ... д-ра техн. наук: 05.23.08. – Харьков, 1994. – 351 с.
7. Кирнос В.М., Радкевич А.В., Кравчуновская Т.С., Бородай Г.В. Формирование совокупности организационно-технологических факторов и параметров, определяющих целесообразность реализации проектов комплексной реконструкции жилой застройки // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – 2007. – № 5. – С. 15-20.
8. Олейник П.П. Проблемы и опыт реконструкции панельных домов первого поколения // Проблеми реконструкції та експлуатації промислових та цивільних об'єктів. Зб. наук. праць. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 1999. – С. 12-14.
9. Савйовский В.В., Болотских О.Н. Ремонт и реконструкция гражданских зданий. – Харьков: ВАТЕРПАС, 1999. – 287 с.
10. Шаленный В.Т. Организационно-технологические основы формирования энергосбережения на определяющих этапах жизненного цикла гражданских зданий: Дис... д-ра техн. наук: 05.23.08. – Днепропетровск, 2004. – 406 с.
11. Шрейбер К.А. Научно-методологические основы организации проектирования реконструкции жилых зданий: Автореф. дис... д-ра техн. наук: 05.23.08 / Ленинградск. инж. строит. ин-т. – Л., 1991. – 42 с.
12. Шутенко Л.Н. Технологические основы формирования и оптимизации жизненного цикла городского жилого фонда (теория, практика, перспективы). – Харків: Майдан, 2002. – 1058 с.

УДК 69.003:658.012

**ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО
МЕХАНІЗМУ КОНТРОЛЮ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ
РЕСУРСІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА**

О.І. Кірнос, к.т.н., доц., Д.С. Нікітін, здобувач,

Т.В. Ткач, асп., І.В. Кірнос, здобувач

*Придніпровська державна академія будівництва та архітектури,
м. Дніпропетровськ*

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими і практичними завданнями. Будівельний комплекс забезпечує будівництво найрізноманітніших об'єктів виробничого та невиробничого призначення.

Важливість будівельної індустрії проявляється через призначення її продукції. Свою продукцію ця галузь створює, вдосконалює і розвиває основні фонди для всіх галузей матеріального виробництва, забезпечує соціально-економічні умови життя населення. За допомогою будівництва розв'язуються проблеми величезного соціального значення, що полягають у зближенні умов проживання в міській та сільській місцевості, в зменшенні різниці між фізичною та розумовою працею.

При переході до ринкових умов господарювання головною умовою життєстійкості і розвитку будь-якого будівельного підприємства стає прибуток, який визначається різницею між виручкою від реалізації кінцевих результатів діяльності і всіма видами виробничих витрат. Чим більше ця різниця, тим вище ступінь організаційно-економічної безпеки життєдіяльності будівельного підприємства в сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні положення в області організації та управління будівельним виробництвом викладені в роботах Білокоя А.І., Бушуєва С.Д., Вечерова В.Т., Гончаренка Д.Ф., Гусакова О.А., Давидова В.А., Кірнос В.М., Менейлюка О.І., Олійника П.П., Павлова І.Д., Пшінька О.М., Торкатюка В.І., Тяна Р.Б., Уварова С.П., Шаленного В.Т., Шрейбера А.К., Шрейбера К.А. та інших провідних вчених.

Метою статті є постановка проблеми та завдань удосконалення механізму контролю ефективності використання ресурсів будівельного підприємства.

Виклад основного матеріалу. Основною метою обліку і контролю в сучасних умовах є формування інформаційної інфраструктури, адекватної вимогам ринкової економіки, що розвивається. Об'єктивний облік є одним з найважливіших умов економічного розвитку. Лише він дозволить створити надійну організаційно-інформаційну основу для успішного функціонування і розвитку будівельних підприємств.

Особлива увага сьогодні повинна приділятися найбільш важливим показникам будівельного виробництва – ресурсам і контролю результатів роботи. Ці показники вимагають значної уваги, оскільки тісно пов'язані з організаційно-економічною ефективністю будівельного виробництва.

В даний час існують методики організації обліку ресурсів і контролю результатів роботи будівельного підприємства, які потребують вдосконалення питань, що пов'язані з контролем ефективності використання ресурсів.

Незважаючи на постійне вдосконалення системи управління будівельним виробництвом, включаючи широке використання організаційно-обчислювальної техніки, ці системи управління не можуть вважатися ефективними і гнучкими засобами управління будівельним виробництвом, оскільки перевитрати ресурсів продовжуються. Значний внесок в це негативне явище вносить недосконалість існуючого організаційного забезпечення системи контролю ефективності використання ресурсів будівельного підприємства.

В результаті цього виникає необхідність розробки організаційно-економічного механізму контролю ефективності використання ресурсів, а на підставі цього – реконструкції принципів оперативного управлінського обліку,

які визначаються необхідністю створення відповідної інфраструктури для практичної реалізації процесів контролю на будівельному підприємстві.

Функціонуючи в процесі виробництва, складові частини виробничих ресурсів не залишаються статичними. Вони здійснюють кругообіг, видозмінюються, перетворюються на продукт, постійно перебувають в русі, зношуються і зазнають інших змін.

Підприємства в умовах перехідного до ринку періоду потребують аналітичної інформації, що характеризує використання виробничих ресурсів, доцільність інвестування в них, прибутковість інвестицій.

Виробничі ресурси на всіх етапах обігу коштів у виробництві – постачальницько-заготівельна діяльність, виробництво і збут – знаходять відображення в системному бухгалтерському обліку. Проте це відображення специфічне, воно стосується більше не динаміки ресурсів, а їх наявності і стану. Наприклад, облік матеріальних ресурсів на складах підприємства, надходження від постачальників і видача у виробництво, залишки матеріалів на складах і дільничних коморах.

Відповідальність за збереження матеріальних ресурсів і основних фондів встановлена тільки для матеріально відповідальних осіб. За ефективність використання виробничих ресурсів відповідальності не передбачається. Тим часом виробничі ресурси використовуються в різних структурних підрозділах, що виконують певні операції в різних сферах діяльності будівельного підприємства. При цьому кожному з них відповідає система показників, якими характеризується ефективність. Оцінку ефективності використання ресурсів можна дати на основі даних управлінського обліку.

Управління господарською діяльністю є складним і комплексним процесом. Система контролю за використанням ресурсів також важка і складається з безлічі процедур. Тим часом будь-яка система обліку і контролю, організована на будівельному підприємстві, відповідає загальноприйнятим принципам.

До принципів організації обліку і контролю відносяться:

- безперервність діяльності підприємства;
- використання єдиних для планування і обліку (планово-облікових) одиниць вимірювання;
- оцінка результатів діяльності підрозділів підприємства;
- спадкоємність і багатократне використання первинної і проміжної інформації в цілях управління;
- формування показників внутрішньої звітності як основи контролю за використанням ресурсів;
- повнота і аналітичність звітності, що забезпечують вичерпну інформацію про об'єкти обліку і контролю;
- періодичність, що відображає виробничий і комерційний цикли підприємства, встановлені обліковою політикою;
- застосування бюджетного (кошторисного) методу управління витратами, фінансами, комерційною діяльністю.

Сукупність перерахованих принципів забезпечує дієвість системи обліку і контролю, але не уніфікує обліковий процес.

Безперервність діяльності підприємства, яка виражається відсутністю намірів самоліквідуватись і скоротити масштаби виробництва, означає, що підприємство розвиватиметься в майбутньому. Цей принцип націлює бухгалтерів на створення інформаційного обслуговування вирішень довгострокових проблем: аналіз конкурентоспроможності виробництва продукції, постачань сировини і матеріалів, інвестицій. Використання єдиних планово-облікових одиниць вимірювання в плануванні, обліку і контролі виробництва забезпечує між ними прямий і зворотний зв'язок.

Планово-облікові одиниці розкривають суть систем оперативно-виробничого планування на різних його рівнях; з їх допомогою виникає реальна можливість для розробки методології системи обліку і контролю, заснованої на тісному взаємозв'язку показників обліку виробництва і бухгалтерського обліку витрат, визначення результатів господарювання окремих структурних підрозділів.

На різних рівнях оперативно-виробничого планування планово-облікові одиниці або більш укрупнені, або, навпаки, деталізовані. В основу деталізації закладений принцип від крупніших одиниць на рівні підприємства до дрібніших на рівні ділянки, бригади (операція, комплекс операцій, закінчений будівельний елемент).

Оцінка результатів діяльності структурних підрозділів підприємства – один з основоположних принципів побудови системи. При всій відмінності організаційних форм на підприємствах управлінський облік повинен бути пов'язаний з оперативно-виробничим і техніко-економічним плануванням. Оцінка результатів діяльності передбачає визначення тенденцій і перспектив кожного підрозділу у формуванні прибутку підприємства від виробництва до реалізації будівельної продукції.

Господарський механізм підприємства повинен бути пристосований до потреб контролю за ефективністю використання ресурсів підрозділами і всередині них.

Дотримання в процесі збору, обробки і транспортування первинних даних принципу спадкоємності і багаторазового використання спрощує систему обліку і контролю, робить її ефективною (менше витрат – більше значущості в розв'язанні поставленою менеджером перед бухгалтером-аналітиком мети).

Даний принцип дозволяє створити на підприємстві раціональну і економічну систему обліку і контролю згідно його розмірам і масштабам виробничої діяльності. Його реалізація означає, що з мінімальної кількості даних одержують максимально необхідну для прийняття управлінських рішень кількість інформації. Тоді управлінський облік виконує свої функції.

На нульовому рівні виникає облікова інформація в первинних документах, звітах основних і допоміжних ділянок; на першому рівні групується інформація в зведених документах відділу постачання, зовнішньої кооперації, виробничих підрозділів, збутового і фінансового відділу, бухгалтерії, складського господарства; на наступних рівнях проводиться об'єднання і формування звітної зведеної документації у функціональних відділах будівельного підприємства (головного інженера, головного технолога, головного механіка, відділу кадрів, виробничого відділу). На

самому верхньому рівні відбувається узагальнення зведеної інформації, що поступила з структурних підрозділів, і перетворення її в результуючу звітну документацію відділами – виробничо-диспетчерським, планово-економічним і бухгалтерією.

Система обліку і контролю повинна відповідати принципам повноти і аналітичності інформації. Показники, що містяться в звітах, повинні бути представлені в зручному для аналізу вигляді, не вимагати додаткової аналітичної обробки, не передбачати зворотних синтезу (від нижчих до вищих рівнів управління) процедур. Порушення цього принципу приводить до подорожчання системи і втрати оперативності управління.

Принцип періодичності, що відображає виробничий і комерційний цикли будівельного підприємства, також важливий для побудови системи. Інформація для керівників необхідна тоді, коли це доцільно - ні раніше, ні пізніше. Скорочення часу може значно зменшити точність інформації, підготовленої управлінським обліком. Як правило, апарат управління встановлює графік збору первинних даних, їх обробки і угруповання підсумкової інформації.

Особливої уваги заслуговує принцип бюджетного (кошторисного) методу управління запасами, фінансами, комерційною діяльністю. Він використовується на крупних будівельних підприємствах як інструмент планування, контролю і регулювання. Бюджетний цикл складається з процедур планування всіх сфер діяльності, підрозділів; підсумовування проектних рішень всього колективу; розрахунку проекту бюджету; розрахунків варіантів плану і внесення коректив; остаточного планування і урахування умов, що змінюються, і відхилень від запланованого.

Кошторисами (бюджетом) охоплюють виробництво, реалізацію, розподіл і фінансування. У кошторисах знаходять відображення витрати на виробництво всього підприємства і його підрозділів, доходи від видів діяльності, підрозділів, підприємства в цілому, прибуток.

Систематичний облік витрат – це фінансовий облік витрат на виробництво з його регламентацією по складу витрат, способам реєстрації, ідентифікації і угруповання, представлення в звітності.

Елементами систематичного обліку є:

- вимірювання і оцінка витрат з придбання і використання виробничих ресурсів;
- контроль процесів постачання, виробництва, реалізації в натуральних вимірниках;
- угруповання витрат по статтях витрат і елементах, по місцях виникнення, по видах продукції, робіт і послуг, сюди ж відноситься порядок включення витрат в собівартість;
- внутрішня і зовнішня звітність, що задовольняє своїх користувачів по термінах, змісту і частоті подання.

Проблемний облік формує інформацію про економічну, технологічну, конструкторську і організаційну підготовку виробництва; про ціни реалізації продукції; про управління виробничими запасами і раціоналізацію витрати виробничих ресурсів.

Завдання проблемного обліку вирішуються за допомогою методів програмування, нормування, планування, прогнозу, системного економічного аналізу, контролю і регулювання на основі фактичних даних виробничого обліку і статистики.

Висновки і перспективи подальших досліджень в даному напрямку.

Відповідно до поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- аналіз теорії і практики контролю ефективності використання ресурсів на будівельних підприємствах;
- систематизація організаційно-економічних факторів і параметрів, що впливають на ефективність використання ресурсів будівельного підприємства;
- дослідження впливу систематизованих факторів і параметрів на ефективність використання ресурсів будівельного підприємства ;
- розробка методичного забезпечення організаційно-економічного механізму контролю ефективності використання ресурсів будівельного підприємства.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Рогожин П.С., Гойко А.Ф. Економіка будівельних організацій. – К.: Скарби, 2003.
2. Економіка будівельних організацій / А.М. Тугай, Е.Й. Шилов, А.Ф. Гойко. – К.: Міленіум, 2002.
3. Економіка строительства. Учебник для вузов / Под ред. И.С. Степанова. – М.: Юрайт, 2002.
4. Анализ финансово-экономической деятельности предприятий. Учеб. для вузов / Под ред. Н.П. Любушкина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 471 с.
5. Кирнос В.М., Залуний В.Ф., Дадиверина Л.Н. Организация строительства. – Днепропетровск.: Пороги, 2005. – 309 с.
6. Бойчук І.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. – Вид. 2-ге, доповн. і переробл. – К.: Атіка, 2007. – 528 с.
7. Склярєнко В.К., Прудников В.М., Акуленко Н.Б., Кучеренко А.И. Экономика предприятия (в схемах, таблицах, расчетах): Учебное пособие / Под ред. В.К. Склярєнко, В.М. Прудникова. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 256 с.

УДК 624.072.23

ОЦЕНКА НЕСУЩЕЙ СПОСОБНОСТИ КОМБИНИРОВАННЫХ КОНСТРУКЦИЙ ПРИ ДЕЙСТВИИ СТАТИЧЕСКИХ И ПОДВИЖНЫХ НАГРУЗОК

*Ю.П. Китов, к.т.н., профессор, Г.Л. Ватуля, к.т.н., доцент
Украинская государственная академия железнодорожного транспорта,
г. Харьков*

Постановка проблемы. Определение частот и периодов собственных колебаний при поиске рационального решения проектирования комбинированных конструкций, сравнение полученных результатов с методикой СНиП.